

Innehållet i veckans Nyhetsbrev

- Genombrott för förnyelsebara energikällor – rekordsnabb molekyllär katalysator
- ”Finland ett u-land i fråga om vindkraftsbyggande” – minister Lauri Tarasti
- Trafikpolitik som blev samhällspolitik
- Vardagspolitikens strukturer i nordiska länder
- Debattören Maria Wetterstrand Landsbygdsriksdagens andra huvudtalare
- Läs även detta: **JA och NEJ från Korsholm till finansministeriets kommunindelningsutredning* **Utredningen om närdemokratin färdig i augusti* **Kommunstrukturreformens inverkan på den glest bebodda landsbygden tema för årets första nummer av nättidningen Korvesta ja Valtateiltä* **Skönheten och mångfalden inom europeisk landsbygd skildras i fototävling*

Cit: **”Vi går nu mot en tid där principen om en man, en röst inte mera räcker till.”**
Chefredaktören för Fikt Kristina Wikberg som menar att vi måste ta nya steg framåt samtidigt som strukturerna förnyas. Hur kunde demokratin utvecklas och kan vi ta lärdom av våra nordiska grannländer (Finlands kommuntidning Fikt 3/2012)?

”Jag är orolig, vi lever i ett land som vill ha reformer utan att ha kompassen inställd, i ett land där man på riksplanet inte verkar veta vad som är lok och vad som är vagnar, och där det bara finns en schablonlösning för hela landet.”

Kommunfullmäktigemedlemmen och kommunstyrelsens I vice ordförande i Korsholms kommun Monica Sirén-Aura under fullmäktigemötet 12.4. Hon menade att under en sådan här tid, är det viktigt att vi är kreativa och vi föreslår en annan form av samarbetsområde. Vi vill ha en mellanstegsförvaltning som tar hand om de stora frågorna – specialistsjukvården och andra stadiets utbildning (Vasabladet 13.4).

”Om finländarna följer efter utvecklingen i Sverige, kommer intresset att hålla i sig.”

Samhällsdebattören Maria Wetterstrand om oron hos jordbrukarna att efterfrågan på ekologisk mat inte är en modefluga. En stor skillnad är att de rikssvenska ekoodlarna har en stabilare marknad. Wetterstrand medverkade i Ekotankesmedjan i Korsholms kulturhus 11.4 (Vasabladet 12.4).

GENOMBROT FÖR FÖRNYELSEBARA ENERGIKÄLLOR – REKORDSNABB MOLEKYLÄR KATALYSATOR

Forskare över hela världen har i mer än 30 år fokuserat på att förfina en konstgjord fotosyntes med varierande resultat. Framför allt så har forskarna inte lyckats skapa en tillräckligt snabb soldriven katalysator för oxidation av vatten. Men nu har Licheng Sun, professor i organisk

kemi vid Kungliga Tekniska högskolan (KTH), tillsammans med andra forskarkollegor imiterat den naturliga fotosyntesen och därigenom lyckats skapa en molekylär katalysator som är rekordsnabb. Hastigheten med vilken den naturliga fotosyntesen gör sitt jobb anges i mätetalet 100 till 400 utbyten per sekund, och KTH-forskarna har uppnått över 300 utbyten per sekund med sin konstgjorda fotosyntes. ”Det är definitivt världsrekord, och ett genombrott när det gäller molekylär katalysator i konstgjord fotosyntes”, säger Sun. Att KTH-forskarna nu är nära naturens egen fotosyntes i hastighet, öppnar upp många nya möjligheter, och då speciellt för förnyelsebara energikällor. Sun lyfter problemet med bensinpriset som hela tiden skjuter i höjden, för framstegen med de snabba molekylära katalysatorerna kan i sin tur ligga till grund för flera viktiga saker. Dels möjliggör det användandet av solljus för att omvandla

koldioxid till olika bränslen som metanol, och dels kan man skapa teknik som direkt kan omvandla solenergi till vätgas. Sun är övertygad om att det inom tio år skall gå att producera teknik som bygger på denna typ av forskning och som är tillräckligt billig, och därför kan konkurrera med kolbaserade bränslen. Forskningsresultatet har rönt uppmärksamhet i den vetenskapliga tidskriften Nature Chemistry. Uppgifterna är från ett meddelande (från 10.4) på Kungliga Tekniska högskolans hemsida och finns i sin helhet på adressen <http://www.kth.se/aktuellt/nyheter/viktigt-genombrott-for-fornyelsebara-energikallor-1.307738>.

”FINLAND ETT U-LAND I FRÅGA OM VINDKRAFTSBYGGANDE” – MINISTER LAURI TARASTI

”Finland är ett u-land i fråga om vindkraftsbyggnad. För att råda bot på situationen skall främjandet av vindkraften flyttas upp till den politiska nivån, eftersom myndigheterna på expertnivå koncentrerar sig endast på sin egen sektor och vindkraften som en ren energiform inte ges den betydelse som den förtjänar”, konstaterade minister Lauri Tarasti, som överlämnade sin utredning om främjandet av vindkraften till näringsminister Jyri Häkämies vid ett seminarium som hölls i riksdagen 13.4. Enligt Tarasti har lönsamheten hos vindkraftsbyggnad tryggs i och med att inmatningspriset infördes förra året, men de administrativa hindren kvarstår dock. Den myndighetsprocess som krävs för byggnad är lång och invecklad, och knappast blir någon annan form av byggnad utredd lika grundligt som vindkraftsbyggnad. En del av byggnadshindren är nödvändiga och byggnad bör vara noggrant

planerat, men en avsevärd del av hindren är dock i deras nuvarande form inte motiverade. En slutsats man kommer till redan då man jämför läget i Finland (130 byggda vindkraftverk) med situationen i de mer tätbebyggda grannländerna. I Sverige finns det 1 655 och i Tyskland 21 607 vindkraftverk, medan det i Danmark, vars areal är åtta gånger mindre än Finlands, finns 5 500 vindkraftverk som producerar 24 procent av den el som landet förbrukar. I sin rapport föreslår Tarasti 16 åtgärder inom olika myndigheters verksamhetsområden, för att sätta fart på vindkraftsbyggandet genom att undanröja administrativa hinder, varav de viktigaste bland dessa är:

- Planläggning
 - Det MKB-förfarande som krävs för byggandet av vindkraft skall kopplas till vindkraftsgeneralplanen och klarhet skall skapas i byggandet av vindkraft på basis av generalplanen i förhållande till bestämmelserna om landskapsplanen. En utredning om vilka ändringar som byggandet av vindkraft på kust- och havsområdena föranleder i försvarets radarsystem, skall göras och ett kompensationsystem skall skapas som utgår från att de som bygger vindkraft deltar i finansieringen av behövliga ändringar.
- Lokal acceptans av vindkraften
 - De fastighetsskatteinkomster som kommunerna får från vindkraftverken skall ökas, och Finska vindkraftsföreningen och Energiindustrin uppmanas att utfärda en rekommendation för vindkraftsbyggare om att en ersättning för nyttjanderätt skall betalas till samtliga markägare, vars ägor är belägna inom ett avstånd på ca 500 m från vindkraftverket.
- Byggnadslov
 - Byggnadslovet föreslås bli förenat med möjlighet att utfärda nödvändiga föreskrifter om begränsning av bullret från vindkraftverket, t.ex. under den livligaste semestersäsongen mellan midsommarafton och den 10 augusti, samt om frostskyddet för vindkraftverk och om metoderna att jaga bort fåglar och fladdermöss för att minska kollisionsrisken. Syftet med ändringarna är att göra det möjligt att bevilja byggnadslov för en del av de projekt som i nuläget inte får något tillstånd, då det saknas möjlighet att reglera verksamheten under driften.
- Vindkraftverk i den bebyggda miljön
 - Genom ett undantagslov skall vindkraft kunna byggas på planlagda och bebyggda industri-, hamn- och gruvområden. Minimivståndet mellan ett vindkraftverk och en landsväg eller järnväg skall minskas, och det befintliga bakgrundsbullret ska alltid beaktas vid bedömningen av hur störande ljudet från ett vindkraftverk är.
- Övriga förslag
 - Det skall vara möjligt att hos Högsta förvaltningsdomstolen anföra fortsatta besvär över ett miljötillstånd, som beviljats ett vindkraftverk, endast om besvärstillstånd beviljats, och det skall tillsättas en uppföljningsgrupp för främjandet av vindkraften.

*Uppgifterna är från ett av arbets- och näringsministeriets pressmeddelanden (från 13.4) som finns på adressen <http://valtioneuvosto.fi/ajankohtaista/tiedotteet/tiedote/sv.jsp?oid=355376>. Se även näringsminister Jyri Häkämies´ uttalande vid mottagandet av utredningen under adressen http://www.tem.fi/?89520_m=106233&l=sv&s=2471 och hans framförande på adressen http://www.tem.fi/files/32698/Hakamies_Tarasti13042012_final.pdf. Under adressen http://www.tem.fi/files/32699/Tuulivoimaa_edistamaan_A4_lop.pdf finns själva rapporten *Tuulivoimaa edistämään*.*

TRAFIKPOLITIK SOM BLEV SAMHÄLLSPOLITIK

”Trafikpolitik bedrivs inte för trafikpolitikens skull utan den har fått andra funktioner. Trafikpolitikens kopplingar till olika områden inom samhällslivet, såsom markanvändning, samhällsstruktur, miljöfrågor, verksamhetsförutsättningar inom näringslivet och framgång inom olika områden har fått en central betydelse”, säger avdelningschefen för kommunikationsministeriets trafikpolitiska avdelning överdirektör Minna Kivimäki i ett pressmeddelande med anledning av att kommunikationsministeriet fyller 120 år. Enligt Kivimäki har trafikförbindelsernas utveckling för sin del påverkat samhällsstrukturen. Människor har kunnat bosätta sig utspritt, eftersom trafiken har fungerat bra, och därför har de trafikproblem som vi nu stött på rötterna djupt i samhällsstrukturen. Trafikpolitiken på 2010-talet gäller framför allt problemlösning och optimering av användningen av trafikens infrastruktur, vilket är en fråga om en tydlig förskjutning av tyngdpunkten. En annan betydande förändring i trafikpolitiken är att man har börjat se trafiksystemet som en helhet. Betoningen på helheten kan ses i de strukturella reformerna i trafikförvaltningen, såsom i grundandet av Trafikverket och Trafiksäkerhetsverket Trafi. I det globala näringslivet har trafiken en stor betydelse för Finland p.g.a. vårt avsides läge och långa avstånd. Att stöda konkurrenskraften, kommer även i fortsättningen att vara ett av de trafikpolitiska målen. De trafiktjänster som producerats av staten, har bolagiserats och till och med privatiserats, vilket påverkar behovet av reglering och ministeriets roll. Vad gäller landets interna trafikproblem, så polariseras det till följd av befolkningens allt mera ojämna fördelning. *”I tillväxtcentrumen råder trängsel medan allt fler flyttar från de glesbebyggda områdena. Vi är tvungna att lösa olika problem med varierande metoder”,* säger Kivimäki. I fortsättningen måste också trafiksidan anpassa sig till statens strängare penninghantering, och enligt Kivimäki kommer trafikpolitikens effektivitet att bli allt viktigare p.g.a. de knappa resurserna. *Uppgifterna är från pressmeddelandets text, skriven av Hasse Härkönen, på kommunikationsministeriets hemsida. Hela texten finns under adressen <http://www.lvm.fi/web/sv/nyhet/-/view/4105406>.*

LVM 1892-2012

VARDAGSPOLITIKENS STRUKTURER I NORDISKA LÄNDER

”Vilka möjligheter har kommuninvånarna att utöva inflytande i sina olika roller som boende i en kommun, som klient hos kommunala myndigheter och som anhörig till barn och äldre som använder kommunens tjänster? Vilka möjligheter har kommuninvånarna att rösta med fötterna och välja andra tjänster än de kommunala inom skola, vård och omsorg?” Strukture reformer sätter ofta i gång behov av att ompröva invanda handlingsmodeller. Efter de stora kommunindelingsreformerna i Sverige på 1970-talet uppstod ett sug efter decentralisering och närdemokrati med inrättandet av kommunalnämnder. I samband med strukturen i Danmark 2005-2007 stiftade man bl.a. en lag om lokala medborgarservicekontor för att garantera danskarna en tydlig ingång till den förändrade offentliga sektorn. Men många andra modeller har

kommit till oberoende av förändringar av kommunernas uppgifter eller gränser, som resultat av genuina lokala överväganden. Rätten att pröva olika modeller och att tänka om, hör till det lokaldemokratiska handlingsutrymmet. Här kan emellertid noteras att den nordiska vardagspolitikens starkaste och mest stabila strukturer – de danska brukarstyrelserna – är lagstadgade. När det gäller kommundelsförvaltningar, brukarinflytande och valfrihetssystem, reser lokala och nationella utvärderingar frågor om vem som har tillgång till vardagspolitikens strukturer. Brukarstyrning ger användarna av kommunal service påverkningsmöjligheter. Men hur är det med icke-brukarna? Valfrihetsmodellerna innehåller en geografisk och social periferiproblematik. Den representativa demokratin med kommunalval, fullmäktige, styrelse och nämnder har sina svagheter, samtidigt som det är den enda institution där alla

Vardagspolitikens strukturer i de nordiska länderna

Närlinflytandet	– behöver utvecklas
Kommundelsförvaltning	– kommuninvånaren som boende i ett visst område
Brukar demokrati	– kommuninvånaren som förälder, anhörig eller boende
Medborgarservicekontor	– kommuninvånaren som myndighetskund
Valfrihet	– kommuninvånaren som marknadsaktör

medborgare, åtminstone i princip, har samma påverkningsmöjligheter – en man, en röst. En lärdom av de nordiska exemplen är att de kommuner som tar i bruk olika strukturer för vardagspolitik, samtidigt behöver vässa sin representativa organisation, så att de klarar helhetssynen och överordnande prioriteringar. *Uppgifterna är från bilagan Vardagspolitikens strukturer i Norden i Finlands kommuntidning Fikt (3/2012) med kommunforskaren vid Åbo Akademi Siv Sandberg som skribent. Ledaren, som skrivits av chefredaktören Kristina Wikberg, finns under adressen <http://www.fikt.fi/arkiv/2012/03/Sidor/2012-03-10-Ledare.aspx>. Hela tidningen publiceras på nätet 10.5 på webbplatsen [fikt.fi](http://www.fikt.fi).*

DEBATTÖREN MARIA WETTERSTRAND LANDSBYGDSDAGENS ANDRA HUVUDTALARE

Huvudtalarna under den finlandssvenska Landsbygdsriksdagen på Skärgårdscentret Korpoström i Åboland 6-7.10 är professor Alf Rehn, som är professor i företagsekonomi vid Åbo Akademi (ÅA) och en internationellt erkänd affärstänkare, författare och talare. Rehns kommande bok heter *A Taste of Leadership* och handlar om vad världens främsta kockar kan lära oss om ledarskap. Konferensens andra huvudtalare är samhällsdebattören och skribenten Maria Wetterstrand. Hon har tidigare varit riksdagsledamot och språkrör för Miljöpartiet de Gröna i Sverige. Nu arbetar Wetterstrand med att skriva, föreläsa, tala och debattera om allt från ledarskap till politik. Hon har även gett ut boken *Den nya gröna vågen*.

Landsbygdsriksdagen arrangeras av Svensk Byaservice och Egentliga Finlands Byar rf, i samarbete med Aktionsgruppen I samma båt rf, Skärgårdsinstitutet vid Åbo Akademi, samt Svenska temagruppen (SveT) inom Landsbygdspolitiska samarbetsgruppen (YTR). Information kommer upp på hemsidan för Landsbygdsriksdagen vartefter på adressen www.landsbygdsriksdagen.fi, liksom på Facebook där Landsbygdsriksdagen har en egen grupp, du hittar den genom att söka på Landsbygdsriksdagen 2012.

Landsbygdsriksdagen är en konferens som samlar landsbygdsaktiva från hela Svenskfinland. Detta forum tar ställning till frågor som är viktiga för landsbygden och skärgården, och strävar efter att påverka landsbygdsutvecklingen på alla nivåer. Kommuner, byaråd och

andra organisationer som arbetar med landsbygdsutveckling kommer att vara representerade. Landsbygdsriksdagen arrangeras vartannat år och hölls senast i Borgå 2010. År 2012 är det alltså Åbolands tur att stå som värd.

LÄS ÄVEN DETTA

JA och NEJ från Korsholm till finansministeriets kommunindelingsutredning

Efter många olika turer beslöt Korsholms kommunfullmäktige 12.4 att svara enhälligt både ja och nej på frågan om Korsholms deltagande i en särskild kommunindelingsutredning. Korsholms säger ja för deltagande, men på följande fråga i formuläret – ”Inom vilket område kunde man enligt er kommun förrätta en särskild kommunindelingsutredning som föreslagits av arbetsgruppen?” – svarar Korsholm att man motsätter sig kommunindelingsutredningen och efterlyser en utredning för hela Österbotten. Uppgifterna är från en artikel, skriven av Marita Bagge, i senaste fredagsupplaga av Vasabladet (13.4).

”Korsholms kommun motsätter sig den av finansministeriet föreslagna kommunindelingsutredningen. Korsholm efterlyser en utredning omfattande hela Österbotten (Jakobstad, Kaskö, Kristinestad, Korsholm, Korsnäs, Kronoby, Laihela, Larsmo, Lillkyro, Malax, Nykarleby, Närpes, Pedersöre, Storkyro, Vasa och Vörå), med sammanlagt 178 000 invånare, som tar fasta på vilken förvaltningsmodell som bäst beaktar Österbottens behov.”

Fredagen den 13 april var sista dagen för kommunerna att lämna in sina svar till det förslag om kommunreform som en arbetsgrupp vid finansministeriet lagt fram. Många kommuner hade redan tidigare svarat, medan ett tjugotal kommuner har bett ministeriet om uppskov

Meningen med kommunreformen är att bilda större kommuner baserade bl.a. på pendlingsområden (<http://www.vasabladet.fi/Story/?linkID=194111>).

Utredningen om närdemokratin färdig i augusti

Specialsakkunnig Ritva Pihlajas och forskaren vid Åbo Akademi Siv Sandbergs utredning för modeller i stärkandet av närdemokratin väntas bli klar i augusti. Utredningsarbetet är ett led i totalrevisionen av kommunallagen som inleds i vår och som sätter särskild vikt vid utvecklandet av demokratin. Syftet med utredningen är att kartlägga både inhemska och nordiska, och i ett vidare perspektiv internationella erfarenheter av modeller för områdesförvaltning, samt deltagande budgetering. Utredarna skall även gå igenom internationella kommundelsfullmäktigepraxis, medan justitieministeriet kartlägger internationella erfarenheter från kommunvisa valkretslösningar, samt olika slags modeller med medborgarpaneler. Målet med kommunreformen är att stärka lokaldemokratin, för förändringar i deltagaraktiviteten har gjort det nödvändigt att fästa särskild uppmärksamhet vid närdemokratin, samt utvecklandet av deltagande- och påverkningsmetoder i kommunerna. ”Nu skapas det nya kommuner i Finland där medborgarnas möjligheter att göra sig hörda och påverka besluten om närskolor, dagvårdverksamheten eller planläggningen blir bättre än i dagsläget”, konstaterar förvaltnings- och kommunminister Henna Virkkunen, medan justitieminister Anna-Maja Henriksson framhåller att: ”Det är viktigt att utreda olika alternativ för att stärka demokratin. Därför skall vi vara öppna för att se på modeller, som visat sig fungera i andra samhällen. Att kommuninvånarna känner delaktighet och har verkliga möjligheter att påverka i frågor som berör deras vardag, är minst lika viktigt i framtiden som idag”. Det är ministrarna Virkkunen och Anna-Maja Henriksson som bett Pihlaja och Sandberg att utreda modeller för stärkandet av närdemokratin. Uppgifterna är från ett av ministeriets meddelanden (från 12.4),

http://www.finansministeriet.fi/vm/sv/03_pressmeddelanden_och_tal/01_pressmeddelanden/20120412Utreda/name.jsp.

Kommunstrukturreformens inverkan på den glest bebodda landsbygden tema för årets första nummer av nättidningen Korvesta ja Valtateiltä

Landsbygdspolitiska samarbetsgruppens (YTR:s) temagrupp för glest bebodda områden utger årligen tre nättidningar, där man går in på den glest bebodda landsbygdens specialfrågor. I årets första nummer av *Korvesta ja Valtateiltä* är ämnet kommunstrukturreformens inverkan

på den glest bebodda landsbygden. I tidningen ingår en intervju med Henna Virkkunen, en forskares perspektiv, kummunens perspektiv, exempel på när demokrati och servicealternativ m.m. *Nättidningen* (april 2012, 1/2012) finns att läsas (på finska) under adressen <http://www.korvesta-ja-valtateilta.fi/korvestajavaltateilta/uutiskirje/2012/1-2012/index.php>. Medlemmarna inom temagruppen, vars ordförande är Tytti Määttä, kommer från olika organ, t.ex. ministerier. Målet är att genom nättidningen föra fram glesbygdens liv och vardag, samt de saker som man ur områdets synvinkel ser å ena sidan som utmaningar och å andra sidan som möjligheter.

Skönheten och mångfalden inom europeisk landsbygd skildas i fototävling

Fototävlingen *Images of Rural Europe – An ENRD Photo Competition promoted by Local Action Groups* syftar till att uppmärksamma skönheten och mångfalden på europeisk landsbygd genom bilderna som täcker en rad olika teman inom landsbygdsutveckling, från alla EU:s medlemsstater. Alla bilder kommer att ingå i en stor EU-utställning som alternerar under 2012-2013. European Network for Rural Developments (ENRD:s) fototävling är öppen för alla fotografer, både professionella och amatörer, vilka är bosatta i något av EU:s medlemsstater. Varje deltagare kan lämna in så många bilder som man vill, men det måste gå via den lokala aktionsgruppen (LAG). *Mer om tävlingen och deltagande (inlämnande av foton senast 18.5) finns (på engelska) med länkar under adressen* <http://www.ruralimages.eu/>.

VAD HAR HÄNT?

Skriv ner några rader om vad som är på gång i er region eller organisation och som kan vara av allmänt intresse för alla!

Nyhetsbrevet, som utkommer en gång i veckan med Svenska temagruppen (SveT) inom Landsbygdspolitiska samarbetsgruppen (YTR) som samarbetspart, sänds till Byaservice samarbetsgrupp, nyckelpersoner d.v.s. de som representerar Byaservice i olika centrala organ, projektledare som jobbar inom Byaservice, de lokala aktionsgrupperna, de regionala byaföreningarna och till olika personer/organisationer med anknytning till landsbygdsutveckling. Alla som har något att informera om, skickar in sina bidrag till e-

*mailadress: kenneth.sundman@studiecentralen.fi. Skriv mycket kort och undvik bilagor.
Hänvisa hellre till webbsidor för mer info.*

Nyhetsbrevet kan även läsas på Svensk Byaservice hemsida, www.bya.net. Vill du komma med på vår sändlista, sänd då mail till adressen kenneth.sundman@studiecentralen.fi. Ifall någon inte vill ha Nyhetsbrevet i fortsättningen, meddela till samma e-mailadress ovan.